मतना वह बीजोक्ता । (तयोर्विन्ध्यहिमाचलयोः)। पुण्यभूमध्यतयोऽयम् ।

पुण्यरात्र पु॰पुण्या रात्रिः कर्म॰ समा॰रात्रान्तत्वात् पुंस्त्वम् । पुण्यायां रात्रौ । [चन्द्रलोकाटौ कर्म॰। २धर्मिष्ठजने च।

पुण्यलोक पु॰ पुण्यप्राप्योलोकः शा॰त॰ । १पुण्येनप्राप्ये

पुण्यवत् त्रि॰ पुण्य+भूमार्थे मतुप् मस्य वः । बहुपुण्ययुक्ते अमरः । स्त्रियां ङीप् ।

पुण्यशकुन न॰ पुण्यसूचकं शकुनम् । १शुभसूचके शकुने साध्यतया तदस्यास्ति अच् । २तत्साधने त्रि॰ "मयूराः पुण्यशकुनाः हंससारसघातकाः" भा॰ उ॰१३२अ॰ ।

पुण्यशील त्रि॰ पुण्यं शीलयति शील—अण् उप॰स॰ । नियतपुण्यानुष्ठायिनि ।

पुण्यश्लोक त्रि॰ पुण्यः पुण्यदायकः श्लोको यशश्चरितं वा यस्य । "पुण्यश्लोको नलो राजा पुण्यश्लोको युधिष्ठिरः । पुण्यश्लोका च वैदेही पुण्यश्लोको जनार्दनः" इत्युक्तेषु १नलादिषु । २पुण्यचरितयुक्तमात्रे च ३स्त्रीपद्यां स्त्री शब्दमा॰ ४वैदेह्यां स्त्री ।

पुण्यसम अव्य॰पुण्यं समं यत्र तिष्ठद्गु॰अव्ययी॰ तुल्यपुण्ये

पुण्यसहम न॰ नील॰ता॰ उक्ते सहमभेदे तदानयनप्रकारस्तत्रोक्तो यथा "सूर्योनचन्द्रान्वितभक्ति लग्नं रवीन्दुयुक्तं निधि पुण्यसंज्ञम् । शोध्यर्क्षगुद्यात्रयभान्तराले लग्नं न चेत् सैकभमेतदुक्तम्" । "यत्राब्दे पुण्यसहमे शुभं सोऽब्दः शुभावहः" । अनिष्टेऽस्मिन् शुभं नेति पुण्यसादौ विचारयेत्" ।

पुण्यस्थान न॰पुण्यनिमित्तं स्थानम् । १पुण्योत्पादनसाधने स्थानभेदे २लग्नावधिके नवमस्थाने च ज्यो॰। [मात्रे च ।

पुण्या स्त्री पु-ड्युण्य । १तुलस्यां शब्दमा॰। २पुण्यजनकस्त्री॰

पुण्यात्मन् त्रि॰ पुण्यं आत्मा यस्य । पुण्यस्वभावे तेषां परलोकगतिप्रकारः पद्मपु॰ क्रिया॰ उक्तो यथा

"सुमतिरुवाच शृणु विप्र ! प्रवक्ष्यामि यत्तया श्रोतुमिच्छते । पुण्यात्मनां पापिनाञ्च पन्थानं सुखदुःखदम् । आदौ ब्रवीमि पन्थानं नृणां पुण्यवतामहम् । शृणुष्व द्विजशार्दूल ! शृण्वतां प्रीतिवर्द्धनम् । प्रस्तरैरिष्टकैर्बद्धो दिव्यस्त्रीः समाकृतः । भाति पुण्यात्मनां पन्थाः सर्वोपद्रववर्जितः । क्वचिद्गन्धर्वकन्याभिर्गीयते गानसत्तमम् । क्वचिन्मञ्जुगरीराभिरप्सरोभिश्च नृत्यते । क्वचिच्च वीणावादनं नानावाद्यं मनोहरम् । क्वचित् कुसुमवृष्टिश्च क्वचिद्वायुः सुशीतलः । क्वचित् क्वचिद्दीर्घिकाश्च फुल्लपद्मसुशोभिताः । क्वचित्पुण्याः शीततोयाः कुत्रचित् भक्तशालिकाः । क्वचिद्वेणुश्च गन्धर्वाः पठन्तस्तत्सुसंगमम् । सुच्छायाः पादपाः क्वापि पुष्पिता मञ्जुवादयः । समस्तसुखसम्पन्ने पथि गच्छन्ति मानवाः । पुण्यात्मानो द्विजश्रेष्ठ ! सुखमत्यनुभवाय च । केचित्तुरङ्गमारूढा नानालङ्कारभूषिताः । उद्दण्डधवलच्छत्रैर्गच्छन्त्याहत मस्तकाः । केचिद्यान्ति गजारूढा रथारूढाश्च केचन । यानारूढा जनाः केचित् सुखेन यममन्दिरम् । केचिद्वेणुनाहस्तन्यस्तचामरवायुभिः । गच्छन्ति वीजिता मर्त्याः स्तूयमानाः सुरर्षिभिः । केचिद्दिव्याम्बरधराः सुचन्दनविभूषिताः । भुञ्जतो यान्ति ताम्बूलं पुण्यात्मानो यमालयम् । निजगात्रत्विषा केचिज्ज्वालयन्तो दिशो दश । व्रजन्ति यमनागारं चलद्घण्टनिवासिनः । केचिच्च पायसं दिव्यं भुञ्जन्तो यान्ति सत्तमाः सुधापानं प्रकुर्वन्तः पथि गच्छन्ति केचन । केचिद्दुग्धं पिबन्तश्च केचिदिक्षुरसं तथा । केचित्तक्रं पिबन्तश्च गच्छन्ति यममन्दिरम् । केचिद्घीनि खादन्तः केचिन्नानाफलानि च । केचिन्मधु पिबन्तश्च पुण्यवन्तो व्रजन्ति वै । तानागतांस्ततो दृष्ट्वा नरान् धर्मपरायणान् । भास्करिः प्रीतिमासाद्य स्वयं नारायणो भवेत् । चतुर्बाहुः श्यामवर्णः प्रफुल्लकमलेक्षणः । शङ्खचक्रगदापद्मधारी गरुडवाहनः । स्वर्णयज्ञोपवीती च स्वेरचारुतराननः । किरीटी कुण्डली चैव वनमालाविभूषितः । चित्रगुप्तो महाप्राज्ञश्चण्डाद्या यमकिङ्कराः । सर्वे नारायणाकारा बभूवुर्मधुरोक्तयः । ततः स्वयं धर्मराजस्तान् सर्वान् मनुजोत्तमान् । परमां प्रीतिमासाद्य पितृवत् पूजयेद्द्विज ! । दिव्यैर्वस्त्रैः फलैश्चैव तेषां पुण्यवतां नृणाम् । भोजनं कारयित्वा तु तानुवाचाथ भास्करिः । यम उवाच "यूयं सर्वे महात्मानो नरकक्लेशभीरवः । निजपुण्यप्रभावेन गच्छतां परमं पदम् । संसारे जन्म संप्राप्य पुण्यं यः कुरुते नरः । स मे पिता स मे भ्राता स मे बन्धुः स मे सुहृत् । इत्युक्त्वा धर्मराजेन ते सर्वे द्विजसत्तम ! । दिव्यं रथं समारुह्य नारायणपुरं ययुः" ।

पुण्याह न॰ पुण्यमहः टच् समा॰ अहान्तत्वेऽपि पुण्यशब्दिनाभ्यामहः" अमरोक्तेः क्लीवता । पुण्यदिने

पुण्याहवाचन न॰ ६त॰। पुण्यदिनस्य विप्रद्वारा वाचने तत्प्रकारः "पुण्याहवाचनं दैवे ब्राह्मणस्य विधीयते । एतदेव निरोऽङ्कारं कुर्यात् क्षत्रियवैश्ययोः । ओङ्कारं